

7.2.2023

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

MTK-POHJOIS-SAVON LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI INVESTOINTITUEN KOHDENTAMISESTA

MTK-Pohjois-Savon lausuu Maa- ja metsätalousministeriölle investointitukien kohdentamisesta seuraavaa:

Yleisesti toteamme, että investointitukien kohdentamisesta on tarpeen säätää kokonaan uudella asetuksella, kuten asetusluonnoksen muistiossa todetaan. Investointitukien kohdentamisessa tulee huomioida voimakkaasti muuttunut maatalouden toimintaympäristö, huoltovarmuus ja alueelliset erityiskysymykset, kuten itäisen Suomen maataloustuotannon voimakas väheneminen. Myös tuotantosuuntakohtaiset erityiskysymykset tulee huomioida, kuten nautatilojen ja marjatilojen erityistarpeet. Voimakkaasti kohonneet kustannukset investoinneissa ja korkomenoissa on huomioitava.

Itäiseen- Keski- ja Pohjois- Suomeen tarvitaan korotetut investointituet ja vakuusjärjestelmät investointien rahoitukseen.

Markkinoille tulevien maataloustuotteiden määrä niin kotieläintuotannossa, kuin kasvinviljelyssä on voimakkaasti vähentynyt itäisestä- Keski- ja Pohjois- Suomesta. Itäisellä-, Keski- ja Pohjois-Suomella tarkoitetaan alueellisesti Kymenlaaksoa, Etelä-Karjalaa, Pohjois-Karjalaa, Etelä-Savoa, Keski-Suomea, Pohjois-Savoa, Kainuuta ja Lappia. Tuotanto on siirtynyt yhä enemmän läntiseen Suomeen. Itäisen- Keski- ja Pohjois- Suomen jalostavan elintarviketeollisuuden ja markkinoilla toimivan maatalouden turvaamiseksi tarvitaan kohdennettuja tukitoimia. Yhtenä tärkeänä osana on investoinnit, joita voidaan edistää korottomalla alueen maatalouden investointitukea 5 %- 10 % muuta maata korkeammalle tasolle. Alueen ongelma on myös investointien rahoitukseen vakuuksien saaminen. Alueen maatalouden investointiin tulee puuttuvien vakuuksien osalle saada valtion takaus.

Nautatilojen investointituet avattava harkitusti ja kohdennettuna

Maidontuotanto- ja naudanlihantuotanto on rahavirroilla mitattuna tärkein tuotantomuoto Itä- Keski- ja Pohjois- Suomessa. Maitotilat tarvitsevat syntyville sonnivasikoille ja liyahiehoille jatkokasvattajat. Nyt jatkokasvattajia luopuu niin paljon, että vasikoille ei ole riittävästi kasvatuspaikkoja. Maidon tuotannossa alkaa olla myös mahdollisuuksia tehdä markkinavetoisesti investointeja. Maitotilojen investoinnit eivät ole mahdollisia, jos vasikoiden välitys ei toimi. Nautatilojen kannattavuus ei ratkea yksin rakennekehityksellä, vaan siihen tarvitaan toimia

markkinoilla ja tukien parempaa kohdentamista. Nautatilojen kehitys pysähtyy, jos tiloilla ei investoida. Nautatilojen investoinnit tulee avata hyvin kohdennetusti ja markkinat huomioiden. Kasvatuspaikkojen ja syntyvien vasikoiden suhdetta tulee hallinnon seurata reaaliaikaisesti ja tulevaisuutta ennakoiden. Pihvirotuisten vasikoiden kasvatuspaikkojen tilanne tulee myös huomioida seurannassa ja investointitukipäätöksissä. Etusijalla tukien myöntämisessä tulee olla tilanpidon jatkajat, korvausinvestoinnit ja investoinnit esim. eläinten hyvinvointiin. Nautatilojen uusilla investoinneilla ei saa vaarantaa olemassa olevan tuotannon jatkuvuutta ja kannattavuutta. Nyt suunnitteluun lähtevät investoinnit vaikuttavat vasta kahden vuoden päästä. Vasikkaruuhka on siinä vaiheessa saattanut kääntyä tasapainoon. Nautojen loppukasvatuspaikkojen tulee vastata syntyvien lihaksi tarkoitettujen sonni- ja lehmävasikoiden määrää niin emolehmätuotannon, kuin maitorotuisten osalta.

Investointituet myös työntekijöiden majoitustiloihin

Maataloudessa on yhä enemmän työvoimaa, joka majoittuu tiloilla. Erityisesti marja- ja erikoiskasvitiloilla on paljon työvoimaa, jotka asuvat tiloilla. Asuintilojen kunto ja viihtyvyys vaikuttavat työntekijöiden hyvinvointiin sekä työstä palautumiseen ja ennen kaikkea työvoiman saatavuuteen. Kyse ei ole lyhytaikaisesta majoitustarpeesta, tiloilla majoitutaan 3 kk -9 kk ja jopa ympäri vuoden. Työvoiman saatavuus on tärkeä osa huoltovarmuutta ja asumisolosuhteet tuotannon sosiaalista kestävyttä. EU:n sosiaalinen kestävyys tulee yhä enemmän lisäämään vaatimuksia majoitus- ja sosiaalityösuhteen. Kausityötä palkkaavilla tiloilla tulee olla mahdollisuus saada tukea majoitus- tai sosiaalityösuhteen kunnostamiseen ja rakentamiseen. Hyvä maine ja työstä palautumiseen optimaaliset asumisolosuhteet tiloilla parantavat työvoiman saatavuutta ja Suomen mainetta turvallisena ja tasokkaana maana tulla kausityöhön. Ilman kunnollista majoitusta ei työvoimaa voi maaseudulle saada.

Lisää toimenpiteitä viljelyolosuhteiden parantamiseen ja uuteen teknologiaan

Peltoviljelyssä on yhä laajemmilla ja myös heikoimmilla viljelyalueilla tarvetta monipuolistaa sato- ja myyntikasvien tuotantoa. Investointituissa tulee olla kattavammin toimenpiteitä viljelyolosuhteiden parantamiseen ja uuteen peltoviljelyteknologiaan liittyen.

Korkotukilainoitus myös energiainvestointeihin

Maatilojen energiainvestointien tuki on pelkästään avustusta. Maatilojen niukat oma pääomat eivät riitä energiainvestointien toteuttamiseen omarahoituksella avustuksen jälkeen, vaan aina tarvitaan myös lainarahoitusta. Energiainvestointeihin tarvitaan myös korkotukilainoitus, kuten on muissakin tuotantoon kuuluvissa investointikohteissa.

Kohonneet kustannukset ja tilavaatimukset huomioitava täysimääräisesti hyväksytyissä kustannuksissa

Investointien kustannukset ovat kohonneet voimakkaasti. Investointituen perusteena olevia yksikkökustannuksia tulee tarkistaa kohonneiden kustannusten mukaisesti. On tärkeää kuitenkin huomioida, että investoinnit kilpailutetaan aktiivisesti ja siten estetään tuen valumista kustannuksiin. Kotieläintuotannon investointien yksikkökustannukset tulee aina laskea eläinten hyvinvointikorvauksen tilavaatimusten ja ehtojen perusteilla. Luomutiloilla perusteet tulee olla luomuehtojen mukaiset.

Korkojen nousu huomioitava, pankkirahoituksen lisäksi oltava myös vaihtoehtoja

Maatalouden sijoitetun pääoman tuotto on jäänyt hyvin alhaiseksi, jopa negatiiviseksi. Omarahoitusta hankkeisiin ei ole juurikaan tiloilla käytettävissä. Maatalous ei pysty maksamaan investoinneista korkeita korkoja. Korkotuki tulee muuttaa siten, että viljelijän maksettavaksi jäävä kokokaniskorko saa olla enintään 2%. koko korkotuellisen lainan laina-ajalla. Markkinakorkojen noustessa korkotuen rahoitusta on voitava lisätä. Maatalouden lainoitukseen tulee valmistella myös muita vaihtoehtoja, kuin pankkirahoitus. Rahoitus ja lainoitus tulee järjestää jo heti hankkeen alusta asti, ettei kallista väliaikaista rahoitusta tarvita.

Jos yhtymälle myönnetty nuoren viljelijän aloitustuki, myös investointitukeen on saatava nuoren viljelijän korotus

Maataloudessa tehdään riittämättömästi omistajanvaihdoksia. Nuorten viljelijöiden aloitustukia on nostettu ja sitä kautta tilanpidon aloittamista on pyritty kannustamaan lisää. Usein aloittaminen joudutaan tekemään vaiheittain, jolloin syntyy maatalousyhtymiä.

Maatalousyhtymässä ei saa nuoren viljelijän korotusta, jos kaikki yhtymän jäsenet eivät täytä nuoren viljelijän ehtoja. Nuoren viljelijän korotettu investointituki tulisi myöntää silloin, jos yhtymän perustamisessa on myönnetty nuoren viljelijän aloitustuki. Tämä kannustaisi paremmin tilojen kehittämiseen omistajan vaihdoksien yhteydessä myös yhtymissä.

MTK-Pohjois-Savo

Perttu Sirviö
puheenjohtaja

Jari Kauhanen
toiminnanjohtaja